

ΒΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΧΗΣΗ

«Βιωματικές ιστορίες και δράσεις στο μάθημα της Κατήχησης»

Δρ. Αγγελική Μαστρομιχαλάκη - Ζούρα

Ελεύθερος Χρόνος και παιδί

Ελεύθερος
Χρόνος

Αναφαίρετο
δικαίωμα

Ελεύθερος Χρόνος και παιδί

Τα παιδιά ξεδιπλώνουν την δημιουργικότητά τους, αποκτούν πολύτιμες δεξιότητες, εξελίσσονται, κοινωνικοποιούνται.

Ελεύθερος Χρόνος και παιδί

Βοηθά το παιδί να αναπτυχθεί όχι μόνο στο γνωστικό και βιοσωματικό τομέα, αλλά και τον κοινωνικό και συναισθηματικό.

Ελεύθερος Χρόνος και παιδί

Δεν έχω καθόλου
Ελεύθερο Χρόνο!

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΒΙΩΜΑ;

- Η εμπειρία που αποκτά κάποιος όταν έχει ζήσει ένα σημαντικό ή καθοριστικό γεγονός προσωπικά - θρησκευτικό βίωμα, τραυματικό βίωμα, συλλογικό βίωμα (π.χ. της ελληνικής φυλής)
- ο καθένας κρίνει με τα βιώματά του (ανάλογα με τις εμπειρίες του)
- του έχει γίνει βίωμα (έντονη κατάσταση, βαθιά γνώση αρνητική ή θετική).

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

- Η έννοια του βιώματος για τους περισσότερους ανθρώπους συνδέεται με το συγκινησιακό φαινόμενο.
-
- Μπορούμε να ορίσουμε το βίωμα ως: Προσωπική εμπειρία που συγκινεί καθώς και τη γνώση που αυτή παρέχει (βιωματική γνώση).

Οι τρεις μεγάλες παραδόσεις της βιωματικής μάθησης

Ο Dewey από τη φιλοσοφική προοπτική του πραγματισμού επεσήμανε από το 1938 τη σχέση ανάμεσα στην εκπαίδευση και την εμπειρία, διακηρύσσοντας την πεποίθησή του ότι κάθε γνήσια μορφή εκπαίδευσης γεννιέται από την εμπειρία.

Οι τρεις μεγάλες παραδόσεις της βιωματικής μάθησης

- Ο Lewin με την εργασία του στη δυναμική των ομάδων, καθώς και η μεθοδολογία της έρευνας-δράσης ανέδειξαν την αξία της υποκειμενικής προσωπικής εμπειρίας στη μάθηση.

Οι τρεις μεγάλες παραδόσεις της βιωματικής μάθησης

- Η Τρίτη μεγάλη παράδοση προέρχεται από τη συνεισφορά του Piaget και έγκειται στην περιγραφή της μάθησης, ως μιας διαδικασίας αλληλεπίδρασης μεταξύ του προσώπου και του περιβάλλοντος.

Παιχνίδια- δραστηριότητες

- Η επαναβίωση του Εαυτού μας, μέσα από παιχνίδια εικαστικά ,αυτόματες γραφές ,θέατρο, χορό κ.α. που όλα αφαιρούν τον (ορθό)-λογικό τρόπο σκέψης είναι το ερέθισμα να γνωρίσουμε τον Εαυτό μας, με ένα εντελώς διαφορετικό τρόπο.

Παιχνίδια- δραστηριότητες

- Με αποτέλεσμα να γνωρίσουμε τον Εαυτό μας ως πρόσωπο, να ανακαλύψουμε τις δυνατότητες ,τις ικανότητες μας ,και τον καλύτερο δυνατό τρόπο να διαχειριζόμαστε τις δυσκολίες που συναντούμε.
- Αυτός είναι ο τρόπος της εκπαίδευσης αυτογνωσίας, για προσωπική ανάπτυξη.
- Μέσα σε ένα περιβάλλον αποδοχής ενσυναίσθησης, αυθεντικότητας και εχεμύθειας.

Γνωριμία

«Θυμήσου τ' όνομά μου» Σκεφτείτε κάτι ώστε να βοηθήσετε τους άλλους να θυμηθούν τ' όνομά σας. Έπειτα όλοι παρουσιάζουν τ' όνομα τους με αυτό τον τρόπο στην ομάδα.

- «Παιχνίδια μ' ένα γράμμα» Ταύτιση του αρχικού του ονόματός μας με ένα αντικείμενο ή ένα επίθετο για να το θυμούνται οι άλλοι καλύτερα.

«Εγώ είμαι» Τα παιδιά κινούνται με διάφορους τρόπους μέσα στον χώρο και ο εκπαιδευτικός λέει το όνομα ενός παιδιού. Αυτό το παιδί κάνει ένα άλμα ψηλά με ανοιχτά χέρια και πόδια και τα άλλα παιδιά κάθονται κάτω και το δείχνουν με το χέρι τους.

-

Γνωριμία

- «Χτυπήματα, παλαμάκια, δάχτυλα» Καθόμαστε σε κύκλο και χτυπάμε όλοι μαζί ρυθμικά δύο φορές με τα χέρια στους μηρούς, δύο παλαμάκια και μετά μία με τα δάχτυλα του αριστερού χεριού και μία με τα δάχτυλα του δεξιού. Αφού το μάθουν όλα τα παιδιά και συγχρονιστούν, ξεκινάει ο εκπαιδευτικός λέγοντας το όνομά του όταν χτυπήσει τα δάχτυλα του αριστερού χεριού και το όνομα κάποιου άλλου παιδιού χτυπώντας τα δάχτυλα του δεξιού χεριού. Το παιχνίδι συνεχίζεται με το παιδί που άκουσε το όνομά του και δίνοντας «πάσα» σε άλλο παιδί.

Γνωριμία

- «Δυο αλήθειες κι ένα ψέμα» Το κάθε παιδί γράφει σε ένα χαρτάκι δυο αλήθειες που το αφορούν κι ένα ψέμα. Κινούνται στον χώρο συναντούν άλλα παιδιά και ανταλλάσσουν τις πληροφορίες τους προσπαθώντας να βρουν ποιο είναι το ψέμα του άλλου. Η διαδικασία συνεχίζεται μέχρι τα παιδιά να βρεθούν με όλα τα μέλη της ομάδας.

Σπάσιμο πάγου- ενεργοποίηση

- «Περπατάμε σαν...» Τα παιδιά περπατάνε ελεύθερα στον χώρο. Περπατάνε σαν να είναι λυπημένα, χαρούμενα, νευρικά, τρομαγμένα, σαν μωρά που μόλις περπάτησαν, σαν έφηβοι, σαν μεσήλικες, σαν ηλικιωμένοι...
- • «Περπατάμε σε...» Περπάτημα στον χώρο σαν να περπατάμε στην άσφαλτο, σε ένα οργωμένο χωράφι, σε ένα κατηφορικό δρόμο, σε ένα δάσος με πυκνή βλάστηση, σε έναν χωματόδρομο με βροχή, σε έναν ανηφορικό δρόμο φορτωμένοι, σε χιονισμένο δρόμο με πάγο, σε ένα στενό γεφύρι, κρατώντας έναν σκύλο που μας τραβάει
- • «Κόκκινοι και μπλε» Χωριζόμαστε σε 2 ομάδες και έπειτα κινούμαστε ανάλογα με τις εντολές

Σπάσιμο πάγου- ενεργοποίηση

- «Φρουτοσαλάτα» (μήλο – μπανάνα- αχλάδι)
Καθιστοί σε κύκλο με μία καρέκλα λιγότερη. Ο εκπαιδευτικός στέκεται στο κέντρο του κύκλου και ονομάζει τους παίχτες με τη σειρά μήλο – μπανάνα- αχλάδι. Μόλις πει: «μήλο» , όλα τα μήλα αλλάζουν θέση μεταξύ τους κι εκείνος προσπαθεί να βρει θέση να καθίσει, οπότε μένει ένα παιδί όρθιο. Αν πει: «Φρουτοσαλάτα» αλλάζουν όλοι οι παίχτες θέση

Σπάσιμο πάγου – Ενεργοποίηση

- «Ομάδες» Στεκόμαστε σε κύκλο και δίνουμε στα παιδιά εναλλάξ από έναν αριθμό (1, 2, 3, 4) και τους ζητάμε να χωριστούν στις ανάλογες ομάδες όταν πούμε τη λέξη «αριθμοί». Με τον ίδιο τρόπο δίνουμε 3 χρώματα (πχ. κόκκινο, πράσινο, μπλε) και μετά 2 ζώα (πχ. σκύλος, γάτα). Οπότε το κάθε παιδί ανήκει σε τρεις ομάδες. Κινούνται στον χώρο με μουσική και όταν η μουσική σταματήσει λέμε πχ «χρώματα» και τα παιδιά πρέπει να χωριστούν με τις ομάδες των χρωμάτων. Επαναλαμβάνουμε τη δραστηριότητα αρκετές φορές προσπαθώντας τα παιδιά να χωριστούν πολλές φορές στις διαφορετικές ομάδες. Η ομάδα που πρώτη θα σχηματίσει κύκλο και θα πιαστούν από τα χέρια κερδίζει έναν πόντο.

Συγκέντρωση προσοχής

- *«Κάνε ό,τι κάνω» Ένα παιδί παίζει τον ρόλο του αρχηγού και κάνει κινήσεις επιτόπου ή εκφράσεις προσώπου και τα άλλα παιδιά στέκονται απέναντί του και τον μιμούνται.*
- • *«Αντίχειρες» Ο εμπυχωτής δείχνει με τον αντίχειρα του ενός χεριού ή και των δύο, πάνω, κάτω, δεξιά, αριστερά ή συνδυασμούς και τα παιδιά κάνουν το ίδιο ή το αντίθετο.*

Συγκέντρωση Προσοχής

- «Στεριά- θάλασσα» Τα παιδιά παραταγμένα πίσω από μία γραμμή. Εκεί λέμε ότι είναι η «στεριά». Όταν ο εκπαιδευτικός πει «θάλασσα» θα πρέπει να κάνουν μία αναπήδηση με τα δύο πόδια μπροστά από τη γραμμή. Αν πει «στεριά» με αναπήδηση πάνε πίσω από τη γραμμή. Αν κάποιο παιδί κάνει λάθος ή αργήσει να κάνει την αναπήδηση βγαίνει από το παιχνίδι, κάνει 10 επαναλήψεις άνοιγμα κλείσιμο χεριών-ποδιών και επιστρέφει ή χάνει και βγαίνει. Στη δεύτερη περίπτωση το παιδί που θα μείνει στο τέλος κερδίζει.

Δέσιμο Ομάδας

- «Το βλέμμα» Η ομάδα στέκεται σε κύκλο. Όλοι κοιτούν στο κέντρο του κύκλου με το 3-2-1 κοιτούν κάποιον ακόμη κι αν δεν τους κοιτάζει. Αν τα βλέμματά τους διασταυρωθούν αλλάζουν θέση. Αν όχι, δεν αλλάζει βλέμμα
- • «1-2-3 μπαμ» Κίνηση στον χώρο με τον συγκεκριμένο ρυθμό, όπου 1, 2, 3 είναι βήματα και το «μπαμ» αναπήδηση και προσγείωση με τα δύο πόδια λυγισμένα λίγο ανοιχτά και τα χέρια ανοιχτά. Όταν συγχρονιστούν κάνουμε το ίδιο με τρία χτυπήματα των δαχτύλων και μετά λέγοντας μόνο το «1» και το υπόλοιπο ο καθένας από μέσα του.

Δέσιμο Ομάδας

- «Με τον ρυθμό της ομάδας» Στόχος είναι η ομάδα να κινείται με τον ίδιο ρυθμό και τον ίδιο τρόπο χωρίς να υπάρχει λεκτική επικοινωνία. Όποιο παιδί θέλει, χωρίς να δοθεί σύνθημα εκκίνησης, ξεκινάει να περπατάει αργά, γρήγορα ή να τρέχει ή μένει ακίνητο, παρασύροντας και τα άλλα παιδιά. Μετά από μερικές προσπάθειες συστήνουμε στα παιδιά που αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες να κάνουν λίγο πίσω και στα παιδιά που μένουν πίσω να αναλάβουν πρωτοβουλία, να εμπιστευτούν τη σιωπή, να δουν και να ακούσουν την ομάδα.

Δέσιμο Ομάδας

- *«Ανταλλαγή ζωγραφιάς» Το κάθε παιδί ξεκινάει τη δική του και μετά από 1' γίνεται ανταλλαγή και συνεχίζει τη ζωγραφιά του ζευγαριού του όπως θέλει. Παραλλαγή: Το κάθε παιδί δίνει οδηγίες για το πώς θα ήθελε το ζευγάρι του να συνεχίσει τη ζωγραφιά του. Μπορεί να γίνει και σε ομάδα πχ 5 παιδιών και να γίνεται αλλαγή προς τα δεξιά μέχρι ο καθένας να πάρει τη ζωγραφιά του. Ακολουθεί συζήτηση για το πώς ένιωσαν που οι άλλοι άλλαξαν τη δημιουργία τους;*

Δέσιμο Ομάδας

- *«Η αγκαλιά της ομάδας» Τα παιδιά πιάνονται από τα χέρια και σχηματίζουν ημικύκλιο. Ένα παιδί βγαίνει από την ομάδα και πηγαίνει απέναντι. Επιλέγει με ποιον τρόπο θέλει να πλησιάσει την ομάδα κι εκείνη κλείνει σιγά σιγά και τον περικυκλώνει σαν να τον αγκαλιάζει. Γίνεται συζήτηση για το ότι ο καθένας είναι διαφορετικός και έρχεται στην ομάδα με τα χαρακτηριστικά του και η ομάδα πρέπει να τον αποδεχτεί όπως είναι.*

Ενεργητική Ακρόαση

- *«Μπάλες- μηνύματα» Η ολομέλεια χωρίζεται σε τρεις ομάδες των 6 – 8 μελών. Δίνουμε σε κάθε ομάδα μια μπάλα και τους καλούμε να αρχίσουν να τη ρίχνουν ο ένας στον άλλο ώστε να δημιουργήσουν μία σταθερή ροή ρίψεων. Κάθε μέλος ρίχνει πάντα την μπάλα στον ίδιο συμπαίκτη λέγοντας ταυτόχρονα το όνομά του.*

Ενεργητική Ακρόαση

- *«Φτωχοί ακροατές»*
- *Στόχος:*
- *Να διατυπώνουν τα συναισθήματα που νιώθουν όταν δεν τους ακούν και τις αντιδράσεις τους.*
- *Διαδικασία*
- *Οι μαθητές κάθονται στο πάτωμα σε κύκλο, και ένας εθελοντής αφήνει το δωμάτιο ενώ οι άλλοι συμφωνούν σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα συμπεριφερθούν ως κακοί "ακροατές".*
-

Ερωτήσεις για τους ακροατές:

Πώς νομίζετε ότι αισθάνθηκε αυτός που μιλούσε ενώ εσείς δεν τον ακούγατε;

Εάν ήσαστε ο ομιλητής, πώς θα είχατε αντιδράσει;

Ερωτήσεις για τον ομιλητή:

Πώς αισθάνθηκες; Τι σκέφτηκες;

«Κρυφτό» Ένα παιδί βγαίνει από τον χώρο. Οι υπόλοιποι παίκτες, σε κύκλο, αρχίζουν να παίζουν πετώντας μία μικρή μαλακή μπάλα ο ένας στον άλλο, μέχρι ο παίχτης που βρίσκεται έξω να χτυπήσει την πόρτα τρεις φορές δυνατά. Ο παίχτης που έχει την μπάλα στα χέρια του πρέπει γρήγορα να την κρύψει. Ο παίχτης που μέχρι πριν από λίγο βρισκόταν έξω πρέπει να «διαβάσει» την έκφραση του προσώπου και τη γλώσσα του σώματος των παικτών και να μαντέψει ποιος έχει κρύψει την μπάλα. Έχει τρεις ευκαιρίες. Μετά κάποιος άλλος βγαίνει από την αίθουσα. (Παιχνίδια αυτοεκτίμησης για παιδιά)

«Χαλασμένο τηλέφωνο αλλιώς»

Τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες των 6-8 παιδιών καθισμένα το ένα πίσω από το άλλο κοιτώντας προς την ίδια κατεύθυνση όλα. Το τελευταίο παιδί από κάθε ομάδα «γράφει» στην πλάτη του μπροστινού του ένα γράμμα, έναν αριθμό ή ένα σχήμα και αυτό προσπαθεί να το καταλάβει και να το μεταφέρει στο επόμενο παιδί, μέχρι το μήνυμα να φτάσει στο πρώτο και να το γράψει σε ένα χαρτί. Συζητάμε για το πώς μεταφέρονται τα μηνύματα, γιατί αλλάζουν στην πορεία, τι τα επηρεάζει.

Παιχνίδια- δραστηριότητες

- *«Ρουκ ζουκ με κινήσεις» .*
- *Όλοι μαζί σε σειρά ο ένας πίσω από τον άλλον ή σε δύο ομάδες. Ο πρώτος χτυπάει την πλάτη του δεύτερου και κάνει μία κίνηση ή έκφραση ή σειρά κινήσεων, ανάλογα με την ηλικία. Ο δεύτερος κάνει το ίδιο στον τρίτο προσπαθώντας να μιμηθεί την κίνηση του πρώτου κ.ο.κ Μπορεί να ακολουθήσει συζήτηση για το πώς αλλάζουν αυτά που λέμε σε κάποιον όταν τα μεταφέρει σε άλλους.*

Η Κατηχητική Αγωγή

Η κατήχηση ήταν εξ ανέκαθεν το παιδαγωγικό και πνευματικό εργαλείο του Ζώντος Σώματος του Χριστού.

Η κατηχητική αγωγή της Εκκλησίας βρίσκεται μπροστά σ' ένα σταυροδρόμι, ποιον παιδαγωγικό τρόπο θα εφαρμόσει ώστε να επιτευχθεί ομαλά ο στόχος της που είναι:

η διαμόρφωση μιας υγιούς ατομικής θρησκευτικής συνείδησης και αφετέρου η εν Χριστώ τελείωση που οδηγεί στην σωτηρία της ψυχής.

Δρ Αγγελική Μαστρομιχαλάκη – Ζούρα

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!